EIROPAS
KOMISIJA

EIROPAS SAVIENĪBAS AUGSTĀ
PĀRSTĀVE ĀRLIETĀS UN
DROŠĪBAS POLITIKAS
JAUTĀJUMOS

Briselē, 27.6.2014.
JOIN(2014) 21 final/2

CORRIGENDUM
This document corrects document JOIN(2014) 21 final of 19.5.2014.
Concerns all language versions.
Addition of text on page 2.

KOPĪGS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

ES stratēģijas sabiedriskajai drošībai Centrālamerikā un Karību jūras reģionā elementi

KOPĪGS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

ES stratēģijas sabiedriskajai drošībai Centrālamerikā un Karību jūras reģionā elementi

I. Sabiedriskā drošība — kopīga problēma

Eiropas Savienību ar Latīņameriku un Karību jūras reģionu saista vispusīga stratēģiskā partnerība, kuru atjaunoja un nostiprināja pēdējā ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu kopienas (*CELAC*) augstākā līmeņa sanāksmē, kas notika 2013. gada janvārī Santjago (Čīlē). Abus reģionus vieno vēl nepieredzēta mēroga un rakstura politiskās, ekonomiskās un sociālās saites. Abi reģioni cieši sadarbojas un īsteno visaptverošu politisko dialogu visos līmeņos — gan reģionu un apakšreģionu līmenī (Centrālamerika, Karību jūras reģions, Andu Kopiena un *Mercosur*), gan arī divpusējā līmenī. ES ir arī nozīmīgs partneris Latīņamerikas un Karību jūras reģiona attīstībai, liekot stingru uzsvaru uz sociālo kohēziju, ekonomikas attīstību, vides jautājumiem un klimata pārmaiņām, kā arī drošību.

Sabiedriskā drošība ir ļoti būtisks jautājums Latīņamerikā. Valstu valdības, pilsoniskās sabiedrības organizācijas un sabiedriskās domas paudēji uzskata, ka tā ir būtiskākā problēma attiecībā uz reģiona attīstības izredzēm. Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības programmas (*UNDP*) ziņojumā par cilvēces attīstību Latīņamerikā 2013.–2014. gadā uzsvērts, ka reģions pašreiz kļuvis ekonomiski spēcīgāks, tajā mazinājusies nabadzība un nostiprināta demokrātija, taču reģiona vājā vieta ir noziedzība un drošības trūkums. *CELAC* augstākā līmeņa sanāksmes 2014. gada 29. janvāra Havanas Deklarācijas 66. pantā noteikts šādi: "[..] noziedzība un vardarbība ir šķēršļi Latīņamerikas un Karību jūras reģiona pilnvērtīgai attīstībai, un mēs uzsveram, ka reģionā jāpanāk vienprātīgs redzējums attiecībā uz sabiedrisko drošību, piemērojot cilvēces attīstības pieeju [..]." ES un *CELAC* augstākā līmeņa sanāksmē Santjago abu pušu augstākā līmeņa amatpersonām tika dots uzdevums izvērtēt iespēju iekļaut jautājumu par sabiedrisko drošību to kopīgajā abu reģionu rīcības plānā.

Problēmas, ko rada plaši izplatītā noziedzība, lielais vardarbības izraisīto nāves gadījumu skaits, kā arī vispārēja situācijas pasliktināšanās sabiedriskās drošības jomā, ir īpaši aktuālas un steidzami risināmas Centrālamerikā un Karību jūras reģionā. Vairākās šo divu kaimiņos esošo apakšreģionu valstīs atkarībā no to lieluma un ģeogrāfiskās atrašanās vietas situācija ir īpaši kritiska. Šo valstu drošības un tieslietu sektoriem ir ierobežotas iespējas, un tie ir pakļauti spēcīgu pārvalstisku noziedzīgo grupējumu ietekmei. Šādas situācijas sekas ir

satraucošs nesodāmības līmenis, kā arī arvien pieaugošs sabiedriskās drošības apdraudējums. Noziedzības ietekme paplašinās ārpus šo valstu robežām un sasniedz vai var sasniegt Eiropu. Gan Karību jūras reģiona, gan arī Centrālamerikas valstis ir pieņēmušas reģionālās drošības stratēģijas, kas ir pamatā reģionālai sadarbībai un aicinājumam sniegt starptautisku atbalstu.

ES nevar būt vienaldzīga šajā situācijā. Daudzus gadus tā ir bijusi nozīmīgs partneris sadarbības programmās noziedzības novēršanai un tiesiskuma nodrošināšanai reģiona valstīs. ES dalībvalstis patstāvīgi īstenojušas bieži vien savstarpēji papildinošus pasākumus un projektus. Taču, ņemot vērā apdraudējuma apmēru, kā arī tā ietekmi uz ES attīstības partnerību ar Centrālameriku un Karību jūras reģionu, nepieciešams jauns kopīgs redzējums attiecībā uz sabiedrisko drošību reģionā. Šā paziņojuma mērķis ir veikt ieguldījumu saskaņotā un koordinētā ES stratēģijā sabiedriskajai drošībai Centrālamerikā un Karību jūras reģionā, īpašu uzmanību pievēršot cilvēktiesību aizsardzībai un reformu veicināšanai.

ES stratēģijas mērķi:

1) sadarbībā ar reģionu izstrādāt kopīgu sabiedriskās drošības programmu kā daļu no vispārējās politiskās un attīstības partnerības;

2) palielināt valdību spējas mazināt nedrošību, vienlaikus veicinot cilvēktiesību ievērošanu un preventīvas politikas īstenošanu;

3) veicināt reģionālo un starptautisko sadarbību, lai risinātu jautājumu par sabiedriskās drošības apdraudējumu pārvalstisko dimensiju.

II. Centrālamerika un Karību jūras reģions — īpaši steidzami risināma problēma

Centrālamerikā un Karību jūras reģionā krustojas nozīmīgi globālās tirdzniecības ceļi un tiek skartas stratēģiskās intereses. Ņemot to vērā, pastāv iespēja veicināt attīstību reģionā, jo īpaši ar tirdzniecības un ieguldījumu palīdzību. Tomēr reģionā valdošā nedrošība negatīvi ietekmē ekonomikas attīstību un pārvaldību un traucē piekļuvi izglītībai, veselības aprūpei un citiem pamata pakalpojumiem. Nedrošība arī pasliktina situāciju demokrātijas, cilvēktiesību un tiesiskuma jomā, kas ir ES atbalstīto vērtību pamatā.

Problēmas vēl vairāk pastiprina ilgstoši pastāvējuši trūkumi ekonomikas struktūrā (piemēram, nabadzība, ekonomiskā nevienlīdzība un bezdarbs), kas lielākoties skar pamatiedzīvotājus un afrikāņu izcelsmes iedzīvotājus. Problēmas vēl vairāk pastiprina sociālie vai kultūras aspekti — izjūk ģimenes un kopienas saites, arvien pieaug alkoholisma un narkomānijas izplatība un plaši izplatīta ir ar dzimuma piederību saistīta vardarbība. Attīstības progresu negatīvi ietekmē arī dabas katastrofas.

Pārvaldības problēmas, organizētās noziedzības klātbūtne, kā arī ekonomisko iespēju trūkums ir problēmas, kas cita citu pastiprina. Tās var radīt lejupejošu vardarbības un nepietiekamas attīstības spirāli, kurā Centrālamerika un Karību jūras reģions var iestrēgt uz ilgu laiku. Šo reģionu valstu iedzīvotāji nevarēs izmantot ieguvumus, ko nodrošina ekonomikas izaugsme citās Latīņamerikas valstīs, turklāt starptautiskā organizētā noziedzība iegūs arvien lielāku ietekmi.

Šai situācijai ir daudzējādas sekas, kā izklāstīts turpmāk.

Reģiona valstīm ir grūts uzdevums izpildīt savas saistības attiecībā uz sabiedrisko drošību.

Būtiskākās pazīmes, kas par to liecina, ir šādas:

• augsts nesodāmības līmenis izmeklēšanas un kriminālvajāšanas spēju trūkuma dēļ, kas saistīts ar plaši izplatīto korupciju drošības un tieslietu sistēmās[1];

• pārlieku noslogotas un neefektīvas brīvības atņemšanas vietu sistēmas, kuras nevis veicina noziedznieku reintegrāciju un rehabilitāciju, bet gan rada nopietnas bažas par cilvēktiesību ievērošanu[2];

• zems kopējais nodokļu iekasēšanas līmenis (zemāks par 18 % no IKP) un tādēļ finansēšanas spēju trūkums, lai izpildītu valsts saistības attiecībā uz sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu un drošību. Šādas situācijas tiešās sekas ir tādas, ka privāto drošības struktūru darbinieku skaits pārsniedz policistu skaitu reģionā (piemēram, Gvatemalā attiecība ir aptuveni 6 pret 1 un Hondurasā ~4,9 salīdzinājumā ar vidējo rādītāju ~0,8 34 Eiropas valstīs)[3], tādējādi vēl vairāk pastiprinot nevienlīdzību attiecībā uz drošības pieejamību;

• grūtības teritoriālās kontroles un robežu pārvaldības jomā, ko pastiprina vairāki neliela apmēra, bet joprojām neatrisināti teritoriālie strīdi reģiona valstu starpā, kuri veicina cilvēku tirdzniecību un preču kontrabandu reģionā[4].

[1] *UNDP*, Ziņojums par reģionālo attīstību Latīņamerikā 2013.–2014. gadā: Iedzīvotāju drošība ar cilvēka seju *(Regional Development Report for Latin America 2013–14: Citizen security with a human face, 'Impunidad')*, 36. lpp.
[2] Turpat, *"Las carceles"*, 122. lpp.
[3] Gvatemalas/Hondurasas rādītāji: turpat, 150. lpp.; 34 Eiropas valstu rādītāji: Eiropas Drošības dienestu konfederācija (*CoESS*), Privātie drošības pakalpojumi Eiropā, *(Confederation of European Security Services (CoESS), Private Security Services in Europe, Facts & Figures)*, 2011., 143. lpp.
[4] Eiropas Pierobežas reģionu asociācija (*AEBR*), Pārrobežu sadarbība Latīņamerikā: galīgais ziņojums, 2010, "Konstatētie šķēršļi" *(Cross-border Cooperation in Latin America: Final Report, 2010, 'Obstacles Identified')*, 48. lpp.

Satraucoši nedrošības rādītāji

Sabiedrības nedrošības rādītāji liecina par to, cik dramatiski noziedzīgie grupējumi ietekmē vissliktākajā situācijā esošās valstis. Minētie rādītāji ir īpaši augsti Centrālamerikā un ievērojami augstāki par vidējiem pasaules rādītājiem Karību jūras reģionā. Daudzās valstīs slepkavību skaits ir lielākais pasaulē un krietni pārsniedz tā dēvēto epidēmijas līmeni, proti, 10 slepkavības uz 100 000 iedzīvotājiem. Augstais slepkavību skaits ir saistīts arī ar nepieņemami augsto citu noziegumu līmeni, kas nopietni ietekmē iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Apvienoto Nāciju Organizācijas Attīstības programmas (*UNDP*) jaunākajā ziņojumā par 2013.–2014. gadu norādītas izmaksas, ko nedrošība rada ekonomikas un sociālās attīstības jomā[5].

Liela daļa vardarbīgo noziegumu saistāmi ar organizētās noziedzības grupējumiem, kuri sacenšas par ienesīgiem narkotiku kontrabandas ceļiem un teritoriālo kontroli. Saskaņā ar Amerikas valstu organizācijas (*OAS*)[6] avotiem 80 % no kopējā konfiscēto nelegālo narkotiku daudzuma, kas nokļūst ASV, ievesti caur Centrālameriku un Meksiku. Karību salas ir nozīmīga tranzīta zona narkotiku sūtījumiem no Dienvidamerikas uz Eiropu, ASV un Kanādu. 2009. gadā reģionā konfiscēja vairāk nekā septiņas tonnas kokaīna hidrohlorīda[7].

Dažādas citas darbības papildina un atbalsta organizēto noziedzību, tostarp cilvēku tirdzniecība un ieroču kontrabanda, izspiešana, kā arī noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija lielos apmēros. Arvien paaugstinās narkotiku lietošanas, vietējās kontrabandas un ar tām saistīto noziegumu līmenis, kā arī noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, cilvēku nolaupīšanu un slepkavību līmenis. Plaši izplatīti ir arī noziegumi pret īpašumu, kā arī citi parastie noziegumi.

Noziedzībai īpaši pakļautas neaizsargātās iedzīvotāju grupas (piemēram, sievietes un jaunieši). Jaunieši viegli tiek iesaistīti noziedzīgās darbībās un nereti ir galvenie vardarbības upuri. Piektā daļa noslepkavoto personu Latīņamerikā un Karību jūras reģionā ir sievietes salīdzinājumā ar vidēji vienu vienpadsmito daļu pasaulē[8].

Ņemot to vērā, iedzīvotāji arvien vairāk zaudē ticību savas valsts valdības spējai nodrošināt pamata sabiedriskos pakalpojumus, kā arī arvien retāk paļaujas, ka valdība sniegs drošību. Dažos gadījumos organizētā noziedzība kontrolē pat veselus reģionus un kaimiņos esošās teritorijas.

---

[5] Atsauce uz *UNDP* Ziņojumu par reģionālo attīstību Latīņamerikā 2013.–2014. gadā: Iedzīvotāju drošība ar cilvēka seju (*Regional Development Report for Latin America 2013–14: Citizen security with a human face)*: "Daudzi cilvēki norāda, ka vairs nedodas iepirkties vai izklaidēties."

[6] *OAS*, Ziņojums par narkotiku problēmu Ziemeļamerikā un Dienvidamerikā *(Report on the Drug Problem in the Americas)*, 2013.

[7] *OAS*, Ziņojums par iedzīvotāju drošību Ziemeļamerikā un Dienvidamerikā (*Report on Citizen Security in the Americas)*, 2012., 91. lpp. Narkotiku konfiskācija saistīta ar Bahamu salām, Dominikānas Republiku, Sentvinsentu un Grenadīnām, Jamaiku, kā arī Trinidadu un Tobago.

[8] *OAS*, *La Seguridad Publica en las Américas*, 2008.

Īpašas iniciatīvas, piemēram, starpniecība noziedzībā iesaistīto personu starpā, var uz laiku mazināt vardarbību. Piemērs tam ir bandu pamiers Salvadorā, kur slepkavību skaits kopš 2012. gada marta ir samazinājies par 50 %. Taču iesaistītās puses piekrīt tam, ka, lai šie centieni būtu ilgtspējīgi, nepieciešams politisks valdības apstiprinājums, kā arī pastāvīgi un visaptveroši pasākumi vardarbības iemeslu mazināšanai.

Pilsoniskā sabiedrība sākusi asi reaģēt uz krīzi sabiedriskās drošības jomā, aicinot likumīgās iestādes īstenot reformu un lūdzot starptautisko līdzekļu devēju atbalstu. Pilsoniskās sabiedrības iniciatīvas ietver atbalstu cilvēktiesību aizstāvjiem un vardarbības upuriem, samierināšanas, pilsoņu tiesību ievērošanas, kā arī tiesiskuma un migrantu tiesību ievērošanas veicināšanu, darbu saistībā ar narkotiku pieprasījuma mazināšanu un atbalstu ekonomiskajām iniciatīvām un pašnodarbinātībai.

Savstarpēji saistītas drošības problēmas, kuras galvenokārt saistītas ar narkotiku kontrabandu, rada ietekmi ārpus reģiona.

Narkotiku kontrabanda un bandu izplatība var radīt nopietnu apdraudējumu ES, kas veido 26 % no kokaīna patēriņa pasaulē. Ievērojamu daļa kokaīna, ko nosūta uz Eiropas valstīm, izved tranzītā cauri Karību jūras reģiona valstīm. Eiropas Narkotiku un narkomānijas uzraudzības centra (*EMCDDA*) un Eiropola kopīgajā ziņojumā ar nosaukumu "Kokaīns: Eiropas Savienības perspektīva globālā kontekstā" *(Cocaine: A European Union perspective in the global context)* (2010. gads) uzsvērts, ka ievērojami palielinājies cauri Dienvidamerikas un Centrālamerikas valstīm izvestā kokaīna daudzums, kas paredzēts Eiropai. Turklāt citā ziņojumā norādīts, ka Latīņamerikas narkotiku karteļi nodrošinājuši sev pastāvīgu klātbūtni vairākās ES valstīs (galvenokārt Itālijā, Nīderlandē un Spānijā)[9]. ES perifērajos reģionos, jo īpaši Gvinejas līča valstīs, stabilizācijas centienus apdraud nelikumīgās tirdzniecības tīkli.

III. ES atbildes reakcija

ES risina šo problēmu kā abu apakšreģionu attīstības ilglaicīgs partneris. ES atbalsta **Centrālamerikas drošības stratēģiju** (*ESCA*), kas pieņemta Gvatemalas konferencē 2011. gadā un koordinēta, izmantojot Centrālamerikas Integrācijas sistēmu (*SICA*), kā arī **Karību jūras reģiona stratēģiju**, ko 2013. gada februārī pieņēma Karību valstu kopienas (*CARICOM*) dalībvalstu vadītāji.

9 Eiropols, Meksikas organizētās noziedzības grupējumu ietekme uz situāciju organizētās noziedzības jomā Eiropā, izvērsts politikas informatīvais ziņojums — paziņojums par apdraudējumu 012-2013 *(Impact of Mexican OCGs on the OC situation in Europe, Scan Policy Brief — Threat Notice 012-2013).*

ES atbalsts ļaus lietderīgi izmantot jaunās un esošās vienošanās, jo īpaši kopīgo ES un Karību jūras valstu stratēģiju un ES un Centrālamerikas asociācijas nolīgumu. ES atbalsta pamatā būs ilgstoša pieredze, kas gūta sadarbībā ar reģionu, un tā centīsies efektīvi izmantot esošos sadarbības instrumentus. ES izmantos arī vairākus nozaru dialogus un sadarbības mehānismus, piemēram, reģionālos dialogus narkotiku, migrācijas un dzimumu jautājumos, kā arī valsts līmeņa divpusējos dialogus narkotiku un drošības jomā.

ES atbildes reakcija liecina par to, ka tiek ņemtas vērā pašreizējās problēmas saistībā ar apdraudējumiem, ko rada organizētā noziedzība un valsts nespēja rīkoties un kas jau atzīti **ES Drošības stratēģijā 2003. gadam**[10], turklāt ES atbildes reakcija atbilst **ES visaptverošai pieejai ārējiem konfliktiem un krīzēm**[11], kas pieņemta 2013. gadā. ES pieejas pamatā ir arī citi ES politikas dokumenti:

- Iekšējās drošības stratēģija, kas attiecas uz starptautisko noziedzības tīklu, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, korupciju un nelikumīgu tirdzniecību (COM(2010) 0673);
- Pārmaiņu programma, kurā atzīta saistība starp drošību un attīstību, demokrātiju, cilvēktiesību un tiesiskuma ievērošanu (COM(2011) 637 galīgā redakcija);
- paziņojums "Cilvēktiesības un demokrātija — ES ārējās darbības svarīgākais elements" (COM(2011) 0886);
- ES Narkomānijas apkarošanas stratēģija 2013.–2020. gadam, kas vērsta uz līdzsvarotu un pierādījumos pamatotu pieeju narkomānijas apkarošanas politikai (OV C 402, 29.12.2012., 1. lpp.);
- paziņojums "Demokrātijas un ilgtspējīgas attīstības pirmsākumi. Eiropas iesaistīšanās ar pilsonisko sabiedrību ārējo attiecību jomā" (COM(2012) 492 *final*);
- Vieglo ieroču un kājnieku ieroču (VIKI — *SALW*), kā arī to munīcijas nelikumīgas uzkrāšanas un tirdzniecības apkarošanas Eiropas Savienības stratēģija, kurā uzsvērts, ka Latīņamerika ir reģions, kuru ietekmē VIKI izplatīšana un pārmērīga uzkrāšanās (5319/06);
- darbības dokuments par to, kā stiprināt ES ārpolitikas aspektu, apkarojot cilvēku tirdzniecību (2009. gada 19. novembris, 11450/5/09 REV 5);
- Paziņojums par korupcijas apkarošanu Eiropas Savienībā (COM(2011) 308 galīgā redakcija), kurā uzsvērts, ka jāpalielina korupcijas apkarošanas spējas partnervalstīs;
- Eiropas Parlamenta pētījums "Izvērtējot ES pieeju drošības sektora reformai", kurā izklāstīta integrēta, uz cilvēktiesību ievērošanu pamatota pieeja, kas stiprina gan drošības nozares efektivitāti, gan arī pārskatatbildību (PE 433.837).

ES ņem vērā arī pētījumus un ieteikumus, ko sagatavojušas kompetentas daudzpusējās iestādes, jo īpaši *UNDP* ziņojumus par iedzīvotāju drošību Latīņamerikā (2013. g.) un Karību

[10] ES Drošības stratēģija 2003. gadam, ko vēlāk — 2008. gadā — atjaunināja un no jauna apstiprināja Eiropadome.
[11] Komisijas un AP/PV 2013. gada 11. decembra kopīgais paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par ES visaptverošo pieeju ārējiem konfliktiem un krīzēm (JOIN(2013) 30 *final*).

jūras reģionā (2012. g.), kā arī *OAS* ziņojumus par narkomānijas problēmu Amerikas kontinentos (2013. g.) un sabiedrisko drošību Amerikas kontinentos (2008. g.).

Stratēģija būs vērsta uz turpmāk izklāstīto mērķu īstenošanu Centrālamerikā un Karību jūras reģionā.

I mērķis. Kopīgas sabiedriskās drošības programmas turpmākā izstrāde sadarbībā ar reģionu

Lai sasniegtu šo mērķi, galvenais instruments būs intensīvāks **politiskais dialogs**. Eiropas Savienība, pamatojoties uz reģionālajām stratēģijām, kas pieņemtas gan Centrālamerikā, gan arī Karību jūras reģionā, sadarbosies ar partneru valdībām valstu un reģionu līmenī, lai izstrādātu kopīgu politisko un darbības programmu. Šādai rīcībai būtu jānodrošina pārredzamība un jānorāda virziens visām ieinteresētajām personām abās pusēs.

Augstā pārstāve un Komisija, izmantojot jau izveidotus kanālus, nodrošinās, ka ES un dalībvalstīm ir atbilstīgas iespējas apmainīties ar informāciju, kas tām nepieciešama, lai palielinātu sinerģiju un saskaņotību to attiecīgajās darbībās.

I.1. Sadarbības programma, kuras pamatā ir būtiskākās valsts līmeņa drošības problēmas

ES delegācija un ES dalībvalstu vēstniecības uzņēmējā valstī cieši sadarbosies, analizējot situāciju sabiedriskās drošības jomā. Šajā saistībā īpaši lietderīga būs konfliktu analīze un spēja piedāvāt vai atbalstīt starpniecību ilgstošos konfliktos.

I.2. Reģionālie dialogi ar Centrālameriku un Karību jūras reģionu

ES un Centrālamerika

Centrālamerikas valstis 2011. gadā pieņēma jauno Centrālamerikas Reģionālo drošības stratēģiju (*ESCA*), un tas bija būtisks sasniegums. *SICA* dalībvalstu kopīgs darbs saistībā ar jautājumu, kas tik cieši saistīts ar valsts suverenitāti, bija nozīmīgs solis reģionālās integrācijas procesā un centienos rast iespējas starptautiskās sadarbības jomā. *ESCA*, kā arī ES un Centrālamerikas Asociācijas nolīguma un drīzumā arī Politiskā dialoga un sadarbības nolīguma (*PDCA*) gaidāmā stāšanās spēkā sniegs jaunas iespējas ES un Centrālamerikas politiskā dialoga stiprināšanai jautājumos par sabiedrisko drošību.

SICA Ģenerālsekretariāts būs galvenais sarunu partneris koordinācijas īstenošanai šajā jautājumā, daļēji ar *ESCA* Atbalstītāju grupas starpniecību.

Risināmie jautājumi šajā sadarbībā ar Centrālamerikas reģionālajām iestādēm varētu būt šādi:

- jaunākās tendences un notikumi reģionālās drošības jomā, ņemot vērā labāko praksi un gūto pieredzi;
- sabiedriskās drošības politika un tiesību akti cīņā pret noziedzību un nesodāmību, iekļaujošas noziegumu novēršanas un rehabilitācijas veicināšana, palīdzība upuriem, kā arī samierināšana;
- sabiedriskās drošības institucionālā vide, spēju veidošanas vajadzības un visaptverošas reformas, kas paredzētas tieslietu un drošības sektorā (policija, brīvības atņemšanas iestāžu sistēma un tiesas);
- Centrālamerikas valstu starptautiskā un reģionālā sadarbība, kā arī iespējas, izaicinājumi un grūtības, kas saistīti ar Centrālamerikas Drošības stratēģijas īstenošanu; šajā saistībā plašāk būtu jāpievēršas sadarbības šķēršļiem, piemēram, neatrisinātajiem robežu jautājumiem;
- sadarbības ar ES pievienotā vērtība un ietekme, kā arī attiecīgā gadījumā turpmākās vajadzības un sadarbības virziens.

<u>ES un Karību jūras reģiona kopīgā stratēģija</u>

Eiropas Savienība un Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstu (ĀKK) grupas Karību jūras reģiona forums (*Cariforum*) 2012. gada novembrī pieņēma Eiropas Savienības un Karību jūras reģiona partnerības kopīgo stratēģiju, kuras mērķis bija izveidot ciešāku ES un Karību jūras reģiona valstu partnerību. Partnerību paplašina, lai tā būtu kas vairāk nekā tikai tradicionālās līdzekļu devēja un saņēmēja attiecības, nolūkā veidot savstarpēju interešu satvaru, aptverot gan politisko dimensiju, gan arī tradicionālās problēmas, kas saistītas ar sadarbību attīstības jomā un tirdzniecības attiecībām. Noziedzība un drošība ir viena no piecām partnerības prioritārajām jomām.

Pamatojoties uz šo satvaru un ievērojot ĀKK un ES partnerības nolīguma 8. pantu, ES regulāri īsteno politisko dialogu ar *Cariforum*, pilnīgi ņemot vērā nosacījumus, kas izklāstīti reģiona drošības stratēģijā, kuru *Caricom* valstu vadītāji pieņēma 2013. gada februārī.

Karību Jūras reģiona īstenošanas aģentūra noziedzības apkarošanas un drošības jomā (*IMPACS*), Reģionālā drošības sistēma (*RSS*), Karību Jūras reģiona finanšu darbības darba grupa (*CFATF*), kā arī Karību Jūras reģiona muitas tiesībaizsardzības padome (*CCLEC*) ir nozīmīgākās struktūras šajā saistībā. ES daudzām šādām aģentūrām ir sniegusi finansiālu atbalstu no Desmitā Eiropas attīstības fonda.

***

SICA un *Caricom* dalībnieki vienosies par piemērotiem mehānismiem, lai saistītu abus iepriekš minētos reģionālos dialogus. Piemērots risinājums varētu būt esošais *SICA* un *Cariforum* koordinācijas mehānisms.

I.3. ES un *CELAC* dialogs

Esošais ES un *CELAC* rīcības plāns ir visaptverošs pamatdokuments abu reģionu sadarbībai. Lai gan minētais rīcības plāns aptver vairākus būtiskus jautājumus, kas saistīti ar drošību (jo īpaši narkomāniju un migrāciju), jautājums par sabiedrisko drošību tajā nav iekļauts kā patstāvīgs jautājums.

Jaunā sadaļā par sabiedrisko drošību ES un *CELAC* rīcības plānā būtu iespējams izklāstīt vienotu abu reģionu izpratni par būtiskākajām problēmām, noteikt kopīgus principus kopīgu darbību īstenošanai, kā arī noteikt būtiskākos virzienus saskaņotā abu reģionu darba programmā attiecībā uz dialogu un sadarbības pasākumiem.

Ar šo stratēģiju saistītos drošības jautājumus var skatīt arī divpusējos politiskos dialogos (ar ieinteresētajām *CELAC* dalībvalstīm).

Rezultāti, kas gūti esošajos nozaru dialogos (par prekursoriem ar Bolīviju, Čīli, Kolumbiju, Ekvadoru, Peru, Venecuēlu un Meksiku, par drošību ar Meksiku un par narkomāniju ar Brazīliju), vajadzības gadījumā palīdzēs izstrādāt šajā stratēģijā paredzētās iniciatīvas.

I.4. Koordinācijas stiprināšana ar citiem nozīmīgiem dalībniekiem

ES mērķis ir padziļināt diskusijas par drošības jautājumiem reģionā ar attiecīgajām daudzpusējām vai starptautiskajām organizācijām ar plašām speciālajām zināšanām, piemēram, *OAS*, Ziemeļamerikas un Dienvidamerikas Attīstības banku (*IADB*), Pasaules Banku, ANO struktūrām (piemēram, *UNDP* un ANO Narkotiku un noziedzības novēršanas biroju — *UNODC*), kā arī Nāciju sadraudzību un *SEGIB*[12]. ES veicinās arī diskusijas ar attiecīgajām starptautiskajām un reģionālajām pilsoniskās sabiedrības organizācijām (piemēram, universitātēm, ideju laboratorijām un observatorijiem). Arī ES un Latīņamerikas un Karību jūras reģiona valstu fondam (*EU-LAC*) var būt liela nozīme, lai uzlabotu izpratni par problēmu.

ES arī centīsies rast iespēju pastiprināt informācijas apmaiņu par drošības situāciju Centrālamerikā un Karību jūras reģionā ar ASV un Kanādu, jo abas valstis ir aktīvi

[12] Latīņamerikas, Spānijas un Portugāles augstākā līmeņa sanāksmes ģenerālsekretariāts.

iesaistījušās jautājuma risināšanā[13]. Abas valstis nesen pieņēma visaptverošu pieeju, kas, līdzīgi kā ES pieeja, aptver institucionālo spēju veidošanu, vardarbības novēršanu un narkotiku pieprasījuma mazināšanu.

II mērķis. Valdību spējas sniegt kvalitatīvus sabiedriskos pakalpojumus stiprināšana

II.a Atbalsts likumdošanas un regulatīvās sistēmas reformām pārskatatbildības uzlabošanai

Ir panākts progress saistībā ar likumdošanas un pārvaldības mehānismiem, uz ko pamatojas valstu spēja sniegt ar sabiedrisko drošību saistītus pakalpojumus. Taču šī spēja joprojām ir ierobežota, un pastāv acīmredzams potenciāls turpināt ES, dalībvalstu aģentūru un reģiona iestāžu sadarbību. Šādu sadarbību var paredzēt šādās jomās: **tieslietu un drošības sektora reforma, likumdošanas, regulatīvās sistēmas un politikas reformas cilvēktiesību veicināšanai, nelikumīga tirdzniecība, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija, kā arī cīņa pret korupciju un nesodāmību.**

Tādās jomās kā narkotiku politika, prekursoru novirzīšanas novēršana, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija un sabiedrības veselība būtu jāstiprina sadarbība, pamatojoties uz esošajiem pasākumiem saskaņā ar Latīņamerikas un Eiropas Savienības sadarbības programmu attiecībā uz narkotiku politiku (*COPOLAD*) un programmu "Kokaīna ceļš"[14]. Šāda sadarbība varētu ietvert informācijas un operatīvās informācijas apmaiņu starp reģiona iestādēm, piemēram, **Visamerikas narkomānijas kontroles komisiju (*CICAD*), Ziemeļamerikas un Dienvidamerikas policijas savienību (*AMERIPOL),* kā arī Karību jūras reģiona īstenošanas aģentūru noziedzības apkarošanas un drošības jomā (*IMPACS*)**, un tādām iestādēm kā **Eiropols, Interpols un *EMCDDA*, kā arī Jūras analīzes un operāciju centru — narkotikas (*MAOC-N*)**. Īstenojot jebkādu sadarbību, tiks ņemtas vērā iesaistīto aģentūru un valstu spējas, prioritātes un likumīgās pilnvaras, un to mērķis būs uzlabot reģionālo tīklu esošos mehānismus.

Būtu jāatbalsta arī citi elementi, piemēram, likumdošanas un regulatīvā sistēma bērnu, sieviešu un citu neaizsargātu grupu aizsardzībai (jo īpaši tādēļ, ka nereti tās visvairāk pakļautas vardarbībai un nedrošībai), ar drošību saistīto izdevumu pārredzamība un parlamentu veiktās demokrātiskās uzraudzības stiprināšana (ar ombudu un revīzijas iestāžu atbalstu). Būtu jāapsver iespēja sadarbībā ar vietējām organizācijām īstenot īpašus pasākumus, lai sniegtu atbalstu attiecīgo politikas dokumentu izstrādē, ņemot vērā attiecīgo

[13] Kanāda īpašu uzmanību pievērš Karību jūras reģionam.
[14] Tostarp būtu jāīsteno pēdējās minētās programmas projekti *PRELAC* par ķīmiskajiem prekursoriem un *GAFISUD* par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju.

regulējumu, piemēram, ANO Drošības padomes Rezolūciju Nr. 1325 par sievietēm, mieru un drošību.

II.b Tiesībaizsardzības, tiesu un brīvības atņemšanas iestāžu spēju veidošana

Centrālamerikas, Karību jūras reģiona un Eiropas Savienības sadarbībai būtu jāveicina visaptverošas un līdzsvarotas **reformas īstenošana tieslietu un drošības sektora iestādēs** (tostarp brīvības atņemšanas iestāžu sistēmā, kā arī politikas jomās, lai veicinātu rehabilitāciju un brīvības atņemšanas alternatīvu izmantošanu). Vienlaikus būtu jāatbalsta politika cīņai pret nelikumīgo tirdzniecību, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, korupciju un nesodāmību. Iespējams, jāatbalsta arī politikas jomas, kuras vērstas uz privāto drošības uzņēmumu regulējumu un uzraudzību, kā arī labākās prakses apmaiņa parasto ieroču pārvadāšanas kontroles jomā[15].

Turklāt, ņemot vērā paziņojumu par tiesībaizsardzības mācību shēmu[16], iespējams, pastāv iespēja sniegt lielākā mērā saskaņotu un efektīvu atbalstu reģionam tiesībaizsardzības spēju veidošanai, piedāvājot mācības vai apmainoties ar zināšanām un labo praksi (iespējams, piesaistot Eiropolu un *CEPOL*). Arī mērķsadarbības projekti, kādus pašreiz īsteno ES, varētu būt labs piemērs turpmākai sadarbībai ar reģionu.

Arī atbalsts tādu valsts un reģionu spēju pilnveidošanai, kas ļauj apkopot un analizēt **statistikas datus** par noziegumiem un uzraudzīt noziedzības tendences, veicinātu ar pierādījumiem pamatotu lēmumu pieņemšanu un starptautisko sadarbību reģionā.

II.c Atbalsts valdībām to centienos dot iespējas kopienām

Sadarbības pasākumus īsteno partnerībā ar valdībām un kopienām, kuru intereses tās pārstāv, lai veicinātu sociāli ekonomisko attīstību un mazinātu vardarbību. Centrālamerikā un Karību jūras reģionā tās pievērš īpašu uzmanību konfliktu miermīlīgas atrisināšanas metodēm sabiedrībā, kā arī iespēju uzlabošanai visām iedzīvotāju grupām.

Pēc plašākas analīzes veikšanas sadarbība varētu aptvert šādas jomas: ekonomikas izaugsmes veicināšanu, profesionālās izglītības un uzņēmējdarbības veicināšanu kā iespēju nodrošināt iedzīvotājiem nodarbinātību un alternatīvas noziedzībai, atbalstu vardarbības upuriem (tostarp nepieciešamības gadījumā sniedzot humāno palīdzību), samierināšanas, rehabilitācijas un reintegrācijas projektus, brīvības atņemšanai alternatīvu risinājumu attīstīšanu par mazāk smagiem noziegumiem, neaizsargātu sabiedrības grupu aizsardzību, pilsoniskās sabiedrības uzraudzības mehānismu stiprināšanu, kā arī atbalstu iniciatīvām, kas veicina starpniecību, miera stiprināšanu un narkotiku pieprasījuma mazināšanu.

[15] Saskaņā ar Ieroču tirdzniecības līgumu.
[16] "Eiropas Tiesībaizsardzības apmācības shēmas izveide", COM(2013) 172 *final*.

***

Saistībā ar II mērķi ES un dalībvalstis vispirms veiks plānošanu, nosakot visus tos īstenotos pasākumus reģionā, kas attiecas uz sabiedrisko drošību. Šāds plāns sekmēs pieredzes apmaiņu, sniegs informāciju par iespējamo sinerģiju un jomām, kurās jāiesaistās aktīvāk, kā arī palīdzēs izvairīties no pārklāšanās. Šis plāns būtu regulāri jāatjaunina, jādara zināms uzņēmējām valstīm un citiem līdzekļu devējiem, turklāt tas būs ieguldījums kopīgu programmu izstrādē. Šī stratēģija virzīs turpmāko ES un dalībvalstu darbu šajā jomā.

Eiropas Savienība, veicot darbu saistībā ar tiesiskumu un tieslietu un drošības sektora reformu, izmantos pieredzi, kas gūta ES civilajās misijās citos pasaules reģionos. Lai atbalstītu politisko dialogu un sadarbības pasākumus reģionā, šajā stratēģijā iekļauto pasākumu plānošanā un izvērtēšanā varētu izmantot to Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) struktūru iekšējās speciālās zināšanas, kuras plāno un veic minētās misijas, kā arī attiecīgā gadījumā iekšējās speciālās zināšanas militārajā jomā.

Pēc pieprasījuma būtu iespējams sniegt atbalstu dažādu dalībnieku īstenotajiem vai plānotajiem starpniecības centieniem konkrētās valstīs vai ārpus tām.

III mērķis. Reģionālās un starptautiskās sadarbības veicināšana operatīvās darbības jomā, lai mazinātu nedrošību Centrālamerikā un Karību jūras reģionā

ES sekmēs reģionālo iestāžu un starptautisko dalībnieku apmaiņu un sadarbību, jo īpaši saistībā ar organizētās noziedzības starpreģionālajiem aspektiem. Reģiona valstis sastopas ar līdzīgām problēmām, un to iestādes visumā ir līdzīgas — zināšanu apmaiņa palīdz stiprināt to kopīgās spējas.

Šādus centienus varētu īstenot specializēto aģentūru apmaiņas programmu veidā vai sniedzot atbalstu rūpīgi izraudzītiem mērķiem starpreģionālās sadarbības jomā. Šajā saistībā lietderīga varētu būt tādu organizāciju kā **Eiropols, *Eurojust* un *Frontex*** aktīvāka dalība to iespēju robežās un ciešā sadarbībā ar reģionālajām organizācijām/iniciatīvām.

Īpaša uzmanība būtu jāpievērš tam, lai efektīvāk apvienotu dalībvalstu (piemēram, piesaistot sadarbības koordinatorus) un ES aģentūru šim reģionam atvēlētos resursus. Cita starpā tas būtu izdarāms, uzlabojot tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu sadarbību, kā arī uzlabojot sadarbību starp Eiropas tīkliem un reģionālajiem tīkliem, piemēram, reģiona **Pret organizēto noziedzību vērsto prokuroru tīklu (*REFCO*), Latīņamerikas, Spānijas un Portugāles starptautiskās tiesiskās sadarbības tīklu (*IberRed*), kā arī Latīņamerikas valstu, Spānijas un Portugāles tieslietu ministru konferenci (*COMJIB*)**.

Saskaņā ar 2013. gada februāra kopīgo paziņojumu — Eiropas Savienības kiberdrošības stratēģija, JOIN(2013)1 final — stratēģija palīdzēs īstenot dialogu ar attiecīgajiem starptautiskajiem partneriem, lai nodrošinātu efektīvas aizsardzības spējas, noteiktu sadarbības jomas un izvairītos no centienu pārklāšanās kiberdrošības un cīņas pret kibernoziegumiem jomā.

Reģionālo tīklu veidošanu pozitīvi ietekmētu citu kopīgo pasākumu veicināšana, piemēram, atbalsts koordinācijas mehānismu attīstībai, lai reaģētu uz sarežģītām un daudzdimensionālām krīzēm un lai palīdzētu ieviest efektīvākas spējas saistībā ar **reaģēšanu krīzes situācijās un agrīnu brīdināšanu**.

Secinājumi

Nedrošība Centrālamerikā un Karību jūras reģionā kaitē miljoniem iedzīvotāju viņu ikdienas dzīvē un ietekmē cilvēktiesības, tiesiskumu un ekonomikas attīstību reģionā. Tā ir būtisks šķērslis reģionālajai stabilitātei un sadarbībai.

Šā reģiona valstu valdības cenšas risināt šo problēmu, un tas jādara arī Eiropai. Tiek skarta ilglaicīgā partnerība un tās ekonomiskās un drošības intereses. ES piedāvā dialogu un praktisku sadarbību, zinot, ka tai ne tikai jāsniedz atbalsts saviem partneriem, bet arī jāmācās no tiem. Ar šo stratēģiju ES ir iecerējusi vērsties pie saviem partneriem Centrālamerikā un Karību jūras reģionā ar pārredzamu un visaptverošu pieeju.

Šī stratēģija virzīs mūsu sadarbību ar partnervalstīm drošības jomā. Lai gan sadarbība ar partneriem apakšreģionu un valstu līmenī būtu jāsāk pēc iespējas drīzāk, nākamā ES un *CELAC* augstākā līmeņa sanāksme, kas notiks 2015. gadā, varētu visam kontinentam sniegt atbilstīgu iespēju veikt stratēģijas un kopā pieņemto lēmumu politisku izvērtējumu.